

**ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА
НАУЧНОТО ЖУРИ ЗА ЗАЩИТА
НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД**

СТ А Н О В И Щ Е

От д-р Ралица Янкова Илкова, доцент по наказателно право в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – член на научното жури за публична защита на дисертационния труд на Искра Владкова Владова – Недкова, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Наказателноправни науки“ към Юридическия факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, на тема „Методика за разследване на престъпления, свързани с наркотици“, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3 „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.6 Право“, научна специалност „Криминалистика“

ПОЧИТАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със Заповед № РД-38-668/26.10.2017 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури по процедурата за защита на дисертационния труд на Искра Владкова Владова – Недкова за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3 „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6 „Право“, научна специалност „Криминалистика“. В това си качество давам следното становище:

I. Кратко представяне на докторанта и на неговия труд

Докторантът Искра Владкова Владова – Недкова е родена на 05.06.1982 г. Средното си образование получава в Националната природо – математическа гимназия „Акад. Л. Чакалов“ (1995 – 2000 г.). Висшето си юридическо образование получава в Юридическия факултет на Софийски

университет „Св. Климент Охридски“ (2000 – 2005 г.). По време на обучението си е преминала стаж в Министерски съвет на Република България по програма „Phare“ (м. юли 2003 г.) и в Министерство на отбраната (м. юли 2003 г.). Била е законодателен сътрудник по програмата „Студенти на стаж към Парламента“ (2003 – 2004 г.).

След завършване на висшето си образование последователно работи като юрисконсулт в „Български законник“ ЕАД (2006 г.) и в „Сиела софт енд пбблишинг“ АД (2006 – 2007 г.) и като разследващ полицай в сектор „Разследване на криминални престъпления“ на отдел „Досъдебно производство“ към Столична дирекция на вътрешните работи. По време на работата си като разследващ полицай е награждавана четирикратно с награда „Обявяване на благодарност“ за постигнати високи резултати и за конкретен осяществен принос при изпълнение на служебните си задължения (м. юни 2008 г., м. юни 2009 г., м. юни 2011 г. и м. юни 2011 г.). Работата ѝ като разследващ полицай обуславя интереса ѝ към наказателноправната и процесуална проблематика и ѝ предоставя наблюдения и емпиричен материал за по-нататъшните ѝ научни търсения в областта на криминалистиката.

Считано от 01.12.2011 г. е зачислена като асистент в катедра „Наказателноправни науки“ към Юридическия факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, където работи и към момента, като се ползва с обичта и доверието на своите студенти и с уважението на колегите си. Водените от нея семинарни занятия по криминалистика на студентите от IV-ти курс по специалността „Право“ са изключително интересни и посещавани.

От м. февруари 2016 г. г-жа Искра Влагова – Недкова е зачислена като докторант свободна форма на обучение в Юридическия факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски, в област на висше образование: 3 „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6 „Право“, научна специалност „Криминалистика“.

Докторантът е преминал обучение на тема „Разследване на компютърни и електронни престъпления“ към ПЕА, Будапеща, Унгария (м. октомври 2009 г.) и обучение на тема „Балистични изследвания“ (м. октомври 2008 г., София). Взела е участие в научна конференция на тема „Европейски перспективи за развитие на наказателното законодателство“ (м. януари 2014 г.), в научна конференция на тема „Наказателното законодателство – традиции и перспективи“ (м. февруари 2016 г.) и в научна конференция тема

„Научни четения в памет на Венелин Ганев и Никола Долапчиев“ (м. ноември 2016 г.), проведени в София. Интересите на докторанта са предимно в областта на криминалистиката, наказателното право и процес, криминологията.

По темата на дисертационния труд докторантът има две публикации, както следва: „Претърсването при разследване на престъпления, свързани с наркотици“ (сп. „Норма“) и „Разпитът на свидетели при престъпления, свързани с наркотици“ (Информационен бюлетин на АМВР).

Дисертационният труд на докторанта е на тема „Методика за разследване на престъпления, свързани с наркотици“ и представлява задълбочено и системно изследване, което има не само научно, но и практическо значение.

Обект на научния анализ на кандидата е ефективността на разследването на престъпленията, свързани с наркотичните вещества.

Предмет на изследването е отражението на националните и международните нормативни и други актове върху въпросите, включени в криминалистичната методика за разследването на престъпления, свързани с наркотици, и съответствието на българското наказателно-процесуално законодателство, регламентиращо разследването, както и на следствено-прокурорската практика със стандартите, установени в международен план.

Целите, които докторантът си е поставил, е да бъде създадена частна методика за разследване на престъпленията, свързани с наркотици, при спазване на процесуалните и тактическите изисквания, изхождащи от нормативните актове, както и от специфичната категория престъпност.

Задачите на изследването са свързани с: очертаване на общите характеристики на наркотиците, както и на наказателноправните, криминалистичните и криминологичните характеристики на престъпленията, свързани с тях и на престъпните структури, които ги извършват; изследване и анализиране на типичните следствени ситуации, свързани с този вид престъпност; анализиране на следствените действия, типични при разследването на престъпленията, свързани с наркотични вещества, на процесуалните и тактическите изисквания към тях; отправяне на препоръки към разследващите органи, органите на прокуратурата и съда с оглед нуждата от усъвършенстване на практиката по разследване на наркопрестъпленията, както и на предложения за изменения в действащото законодателство с цел

неговото унифициране и подобряване, формулиране на конкретни насоки, на които да се акцентира в борбата с обсъждания вид престъпност.

Изследването се характеризира със **структура**, включваща увод, три глави и заключение.

В първата глава, озаглавена „Наркотиците. Характеристика на престъпленията, свързани с наркотици“, са разгледани познатите от древността до днес видове наркотични вещества, като по отношение на всеки от видовете е посочен начинът на добиване и производство, физическите и химическите свойства на веществото, използваните начини за употребата му, физическите и психическите ефекти, свързани с нея, механизмите за развиване на зависимост, фазите, през които преминава употребяващият в следствие на приетата доза, симптомите, по които може да бъде установен прием и фазата, в която се намира лицето, негативните ефекти и рисковете, с които е свързана употребата, симптомите на предозирание, механизмът за развиване на толеранс и други. Различните видове наркотични вещества са класифицирани въз основа на различни критерии. По този начин изследването е в максимална полза за практикуващите юристи, за да придобият детайлна представа за всеки от възможните видове предмети на посегателство. Изяснени са легалните дефиниции и доктринерните определения на по-голямата част от използваните във връзка с наркотиците, наркоманиите и наркопрестъпността понятия.

Представена е системата от институции и организации на регионално, национално и международно ниво, ангажирани в борбата с наркотиците и наркоманиите, с техните основни цели, задачи и правомощия и дейността на европейската система за ранно предупреждение /EWS/.

Докторантът е дефинирал и разгледал престъпленията, свързани с наркотичните вещества, уредени в актуалното българско наказателно законодателство, с оглед обективните и субективни техни признаци. Изяснил е криминалистичната и криминологична характеристика на този вид престъпност.

В глава втора от дисертационния труд, озаглавена „Образуване на досъдебното производство. Изграждане на следствени версии и планиране на разследването. Първоначални и неотложни следствени действия“, докторантът е разгледал изключително подробно въпросите, свързани с образуването на досъдебното производство и неговите специфики, когато касае престъпление, свързано с наркотични вещества. Разгледал е процесът по изграждане на следствени версии и планиране на разследването. Изяснил

е същността на версиите, изграждането и проверката им, техните източници и основания.

В изложението са разгледани типичните общи и частни версии при разследването на престъпленията с наркотици, както и типичните първоначални версии съобразно различните престъпни състави, както и планирането на разследването като цяло и на отделните следствени действия.

Изяснени са първоначалните и неотложни следствени действия по делата за престъпления, свързани с наркотици. Обособени са изследванията, посветени на огледа, претърсването и разпита на свидетели, като по отношение на всяко едно от следствените действия е представено неговото значение за разследването, основанийето, на което се провежда, етапите, през които преминават подготовката и извършването по същество, фиксирането и оценката на резултатите.

В глава трета „Последващи следствени действия. Съдебни експертизи.“ авторът е концентрирал усилията си да изясни последващите следствени действия, като е разгледал изключително подробно особеностите, свързани с провеждане на разпит на обвиняемия, разпознаване и очна ставка.

Акцент в изложението са експертните изследвания: физико-химичната, съдебнооценителната и химическата експертизи, дактилоскопната и ДНК експертизи, съдебномедицинската експертиза, съдебнопсихиатрични и съдебнопсихологични експертизи, както и основните видове комплексни експертизи, назначаването на които се налага относително често при разследване на наркопрестъпления – физико-химична и дактилоскопна или ДНК, химическа и съдебномедицинска, съдебномедицинска и съдебнопсихиатрична или съдебно-психологична, съдебно-психиатрична и психологична комплексни експертизи. Подробно са изяснени най-характерните експертни изследвания, като по отношение на всяко от тях е представено практическото му значение, компетентните да го извършат вещи лица, неговите обекти и задачи и писменото експертно заключение, с което завършва.

Разгледани са действията на разследващия орган и прокурора след приключване на разследването.

Изследването е с общ обем от 299 страници, включително съдържание, списък на използваната литература и приложение 3 списък на анализирани от докторанта наказателни производства. Справката за литературните източници съдържа общо 101 заглавия, както на кирилица, така и на

латиница. Бележките под линия са общо 512 на брой. Цитиранията са коректни.

II. Оценка на научните и научно-приложни резултати и приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд представлява безспорен принос в криминалистическата теория. Като основни **приносни моменти** на автора следва да се очертаят следните:

На първо място, убедено може да се твърди, че докторантът е постигнал целите, които е поставил пред изследването. Трудът представлява цялостна, завършена частна методика за разследване на престъпленията, свързани с наркотични вещества, която ще е от изключителна полза на практикуващите юристи и най-вече за органите на досъдебното производство при разкриване и разследването на обсъжданите престъпления.

Благодарение на изключително задълбочения поглед на докторанта върху въпросите, свързани с отделните видове наркотични вещества и тяхното въздействие върху човешката личност, докторантът предоставя на читателя изключително широк оглед върху явлението и важни знания, които да съдействат за откриване на признаците на употреба и зависимост към наркотични вещества.

Несъмнен интерес предизвиква изследването на автора в насока изясняване на мерките за укриване на дейността с наркотици, както и признаците, че на определено място се извършва престъпление с наркотици, типичните места за извършване на наркопрестъпленията, образуванията в резултат на дейността следи, специфичните характеристики на участниците в престъпните наркоструктури. В тази част изложението е с безспорно практическо значение за работата на разследващите, но и с важно значение за превенцията на явлението.

Докторантът е положил изключителни усилия да изясни въпросите, свързани с изграждане и проверката на следствени версии – общи и частни, и планиране на разследването, първоначалните и неотложни следствени действия, последващите следствени действия, които се извършват по тази категория дела. В тази част изследването е изключително задълбочено, прецизно, подробно и на практика осигурява научната основа за провеждане на правилно и законосъобразно разследване и пълно доказване на обвинението за престъпления, свързани с наркотични вещества. На практика

не е останал въпрос, който би могъл да се постави на вниманието на разследващите, на който да не е отговорено в изследването. За това безспорно е допринесъл практическият опит на докторанта в работата му като разследващ полицай, както и работата по голям брой наказателни производства, водени за престъпления, свързани с наркотични вещества.

Особени admirationi заслужава подробното и изключително аналитично изложение в частта относно изложението са експертните изследвания – тяхното практическо значение, компетентните да ги извършат вещи лица, обектите и задачите на изследванията и въпросите на писменото експертно заключение, с което завършват. В тази част трудът има несъмнено важно теоретика-практическо значение.

Докторантът ясно е очертал основните слабости и грешки, които се допускат при разследване на престъпления, свързани с наркотични вещества, като е предложил мерки *de lege ferenda* за преодоляването им, за усъвършенстване на правната рамка и повишаване на ефикасността на разследването.

От не по-малко значение за правоприлагащите е посочването на институциите и организациите на регионално, национално и международно ниво, ангажирани в борбата с наркотиците и наркоманиите, техните основни цели, задачи и правомощия.

Убедено може да се твърди, че дисертантът е концентрирал научните си търсения в областта на особено актуалната днес проблематика на престъпленията, свързани с наркотични вещества и най-вече на тяхното разкриване, разследване и доказване. Оттук и изводът, че изследването е особено актуално и би могло да допринесе съществено за развитието на законодателството и за правоприлагането.

Ценен принос има докторантът при формулиране на препоръки *de lege ferenda*. Всички те заслужава да бъдат поставени на по-широко обществено обсъждане, с оглед извеждане на рационални предложения за изменение на наказателното ни законодателство.

Работата се чете изключително леко, стилът е на висота. Изследването се характеризира с добра систематика и обоснованост на авторовите тези.

III. Критични бележки и препоръки

Анализираният научен труд се характеризира с множество и безспорни приноси моменти, но следва да бъдат направени и някои **критични бележки**.

Така, следва да се посочи известната непрецизност при очертаване на обекта на посегателство от престъпленията, свързани с наркотичните вещества като „обществени отношения, които те засягат - свързаните с физическото и психическото здраве на употребяващите, но така също и с накърняване на безопасността на държавата, доколкото огромните печалби, които се реализират в тази сфера, се използват от извършителите на високите етажи в йерархията за криминализиране на икономиката и проникване в структурите на властта“ (с. 74).

Спорна е тезата на автора, че различните видове престъпления, свързани с наркотичните вещества, уредени на различно систематично място в Особената част на Наказателния кодекс, имат общ обект на закрила, респ. на посегателство от престъпния деец. Отделно от това, работата би спечелила, ако при изясняване на обективните и субективни признаци от състава на всяко от престъпленията, на които авторът се е спрял в Глава първа, раздел втори от изложението, се изяснява и непосредствения обект на посегателство.

Може да се препоръча, с цел повишаване на полезността на иначе изключително всеобхватното и практически насочено изследване, в частта му, посветена на изясняване на престъпленията, свързани с наркотичните вещества, докторантът да очертае съотношението между отделните видове престъпления, свързани с наркотичните вещества, а именно съотношението между квалифицираната контрабанда на наркотични вещества и държането на същите, по смисъла на чл. 354а, ал. 1, пр. 4 от НК, както и между съставите, инкриминиращи престъпно сдружаване с цел извършване на престъпления с предмет наркотични вещества – по чл. 354в и по чл. 321 от НК. Подобно знание ще бъде от полза на практикуващите юристи, които са ангажирани в процеса по разкриване и разследване на обсъждания вид престъпност.

Спорна е тезата относно психичното отношение на престъпния деец по чл. 354б, ал. 3 от НК към настъпване на общественоопасната последица – смъртта на пострадалия. Докторантът застъпва тезата, че по отношение на този вредоносен резултат деецът действа с форма на вина непредпазливост, но заслужава да се обсъди и възможността да действа при евентуален умисъл.

Известно възражение предизвиква употребата, на няколко места в изложението, на израза, че по тези дела липсва един от основните източници на информация – пострадалият, вместо ясно и недвусмислено да се заяви, че от обсъжданите престъпления не е възможно да възникне фигурата на пострадад.

Несъгласие предизвиква дефинирането на основните форми на неорганизираната наркопрестъпност, които не винаги съответстват на съставомерните по НК форми на поведение.

В изследването докторантът прави блестящ криминологичен анализ на престъпността, свързана с наркотичните вещества. Докторантът е получил изключително задълбочени и всеобхватни знания относно престъпността, свързана с наркотичните вещества, които умело е анализирал и убедително представил в изследването. При това изключителен интерес би представлявала гледната точка на автора, която има място както в труда, така и като дефиниране на предложения в заключението, относно превантивната функция на органите на досъдебното производство и значението на превенцията на тези общественоопасни посегателства въобще.

Направените критични бележки, обаче, не влияят на общата положителна оценка на дисертационния труд. Те не разколебават безусловно налагащия се извод, че научната работа е написана в резултат на упорита работа и добросъвестните усилия на автора в областта на научния анализ.

Научната работа на дисертанта недвусмислено сочи, че докторантът Искра Владкова Владова - Недкова се отличава със способност да изследва всестранно и задълбочено наказателноправна и процесуална проблематика; има богати теоретични познания в областта на криминалистиката, криминологията, наказателното право и процес; демонстрира, че може да работи с големи масиви от информация, от които е способна да формулира релевантни научни изводи.

IV. Заключение

В заключение, имайки предвид изложените по-горе съображения, изразявам положителната си оценка, че представеният за защита дисертационен труд на тема: „Методика за разследване на престъпления, свързани с наркотици“ отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за получаване на

образователната и научна степен „доктор“, поради което **предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“** по професионално направление „3.6 Право“, научна специалност „Наказателен процес“ на Искра Владкова Владова – Недкова.

Член на научното жури:

(доц. д-р Ралица Илкова)

София, 6 ноември 2017 г.